

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 24/2025-11

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ladislava Duditša (sudca spravodajca) a sudcov Libora Duľu a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa ██████████ ██████████ ██████████ ██████████ ██████████ zastúpeného JUDr. Ing. Adriánom Cupákom, advokátom, Dr. Goldbergera 249/1, Svidník, proti uzneseniam Okresného súdu Bardejov sp. zn. SK-1C/25/2020 z 18. septembra 2023 a sp. zn. SK-1C/25/2020 zo 16. októbra 2024 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 6. januára 2025 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uzneseniami Okresného súdu Bardejov sp. zn. SK-1C/25/2020 z 18. septembra 2023 a sp. zn. SK-1C/25/2020 zo 16. októbra 2024. Navrhuje, aby ústavný súd obe napadnuté uznesenia zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie. Zároveň žiada o náhradu trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ sa na Okresnom súde Svidník domáhal určenia vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam špecifikovaným v žalobe. Okresný súd rozsudkom č. k. 1C/25/2020-145 z 23. januára 2023 žalobu zamietol (výrok I) a zároveň rozhodol, že žalovaní v 1. a 2 rade majú proti žalobcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % (výrok II). Proti rozsudku okresného súdu podal sťažovateľ odvolanie, o ktorom rozhodol Krajský súd v Prešove rozsudkom č. k. 13Co/40/2023-171 z 26. júla 2023 tak, že rozsudok okresného súdu potvrdil (výrok I) a stranám sporu nepriznal právo na náhradu trov odvolacieho konania (výrok II).

3. Okresný súd Bardejov (právny nástupca Okresného súdu Svidník, pozn.) napadnutým uznesením z 18. septembra 2023 zaviazal sťažovateľa povinnosťou zaplatiť žalovanej v 1. rade náhradu trov konania vo výške 4 054,35 eur (výrok I) a žalovanej v 2. rade náhradu trov konania vo výške

3 641,05 eur (výrok II). Okresný súd vychádzal z § 9 ods. 1 v spojení s § 10 ods. 1 a § 13 ods. 2 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška č. 655/2004 Z. z.“) a výšku trov určil na základe hodnoty nehnuteľnosti, ktorá bola predmetom sporu, a to na základe znaleckého posudku č. 148/2023 z 21. augusta 2023.

4. Sťažovateľ podal proti napadnutému uzneseniu okresného súdu z 18. septembra 2023 sťažnosť, v ktorej namietal nesprávnu aplikáciu vyhlášky č. 655/2004 Z. z. Podľa sťažovateľa bolo zo žaloby zrejmé, že predmetom sporu bolo vrátenie daru, čo nie je možné vyjadriť v peniazoch, a preto bolo potrebné aplikovať § 11 ods. 1 vyhlášky č. 655/2004 Z. z. a pristupovať k predmetu sporu ako k peniazmi neoceníteľnému. Zároveň namietal nesprávnu aplikáciu § 13 ods. 2 vyhlášky č. 655/2004 Z. z., určenie hodnoty nehnuteľnosti na základe predloženého znaleckého posudku a účelnosť niektorých vykonaných úkonov právnej služby.

5. Okresný súd napadnutým uznesením zo 16. októbra 2024 sťažnosť zamietol (výrok I) a sťažovateľa zaviazal povinnosťou zaplatiť žalovaným v 1. a 2. rade náhradu trov sťažnostného konania v sume 157,43 eur (výrok II).

II.

Argumentácia sťažovateľa

6. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti, ktorá je argumentačne v zásade zhodná s obsahom jeho sťažnosti proti napadnutému uzneseniu vyššieho súdneho úradníka, s odkazmi na súvisiacu judikatúru ústavného súdu a všeobecných súdov namieta nesprávnu aplikáciu vyhlášky č. 655/2004 Z. z. Podľa jeho názoru bolo v uvedenej veci potrebné aplikovať § 11 ods. 1 vyhlášky č. 655/2004 Z. z., keďže predmetom sporu bolo *de facto* vrátenie daru, ktoré je peniazmi neoceníteľné. Sťažovateľ namieta aj nesprávnu aplikáciu § 13 ods. 2 vyhlášky č. 655/2004 Z. z. a tvrdí, že vzhľadom na počet žalovaných zastúpených spoločným právnym zástupcom mal okresný súd pri všetkých úkonoch právnej služby znížiť odmenu o polovicu.

7. Sťažovateľ tiež namieta určenie hodnoty nehnuteľnosti znaleckým posudkom vyhotoveným 21. augusta 2023, ktorý predložili žalovaní okresnému súdu až po rozhodnutí vo veci samej. Znalecký posudok nebol v konaní predložený ako dôkaz a sťažovateľovi nebol počas konania doručený. Sťažovateľ je presvedčený, že nie je možné vychádzať z hodnoty darovanej veci, zvlášť ak došlo k zhodnoteniu nehnuteľnosti až po jej darovaní. Táto skutočnosť vychádza zo samotného konania, kde súd preukázal, že ak by došlo k vráteniu daru, bolo by následne potrebné vyriešiť zhodnotenie nehnuteľnosti, keďže by šlo o bezdôvodné obohatenie na strane žalobcu.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

8. Podstatou ústavnej sťažnosti je namietané porušenie základného práva na súdnu ochranu (čl. 46 ods. 1 ústavy) a práva na spravodlivé súdne konanie (čl. 6 ods. 1 dohovoru) napadnutými uzneseniami okresného súdu o trovách konania. Okresný súd mal podľa názoru sťažovateľa nesprávnou aplikáciou vyhlášky č. 655/2004 Z. z. pri výpočte trov konania rozhodnúť svojvoľne a arbitrárne a nedostatočne sa vysporiadal s jeho argumentmi uvedenými v sťažnosti.

III.1. K namietanému porušeniu označených práv napadnutým uznesením okresného súdu z 18. septembra 2023:

9. V súvislosti s napadnutým uznesením z 18. septembra 2023 ústavný súd poukazuje na princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy, podľa ktorého rozhoduje o individuálnych sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb vo veci porušenia ich základných práv alebo slobôd v tých prípadoch, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Jeho zmysel a účel je v tom, že ochrana ústavnosti je aj úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci výkonu im zverených kompetencií. Ústavný súd predstavuje *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu.

10. Keďže napadnuté uznesenie z 18. septembra 2023 bolo predmetom súdneho prieskumu zo strany okresného súdu v konaní iniciovanom na základe sťažnosti sťažovateľa, ústavný súd nemá právomoc na jeho opakované preskúmanie, a preto odmietol túto časť ústavnej sťažnosti podľa § 56 ods. 2 písm. a) v spojení s § 132 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

III.2. K namietanému porušeniu označených práv napadnutým uznesením okresného súdu zo 16. októbra 2024:

11. Ústavný súd pri posudzovaní ústavných sťažností týkajúcich sa rozhodnutí o trovách konania stabilne zastáva názor, že rozhodovanie o trovách konania na všeobecných súdoch prislúcha zásadne týmto súdom, preto také rozhodnutia preskúmava iba celkom výnimočne. Problematika náhrady trov konania by mohla dosiahnuť ústavnoprávny rozmer len v prípade extrémneho vybočenia z pravidiel upravujúcich túto časť konania, napríklad takou interpretáciou a aplikáciou právnych noriem, ktorá by v sebe zahŕňala črty svojvôle. O arbitrárnosti (svojvôli) pri výklade a aplikácii právneho predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam.

12. Na druhej strane však ústavný súd pripomína, že rozhodovanie o náhrade trov konania je integrálnou súčasťou súdneho konania, a preto všeobecný súd pri poskytovaní súdnej ochrany podľa čl. 46 ods. 1 ústavy môže rozhodnutím, ako aj postupom predchádzajúcim jeho vydaniu, ktorý nie je v súlade so zákonom (čl. 46 ods. 4 a čl. 51 ods. 1 ústavy), porušiť základné právo účastníka konania na súdnu ochranu. Obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je *ratione materiae* aj právo na rozhodnutie o trovách konania, resp. o náhrade trov konania v súlade so zákonom (Robins c. Spojené kráľovstvo z 23. 9. 1997).

13. Ústavný súd nie je ďalšou inštanciou v sústave všeobecného súdnictva, ale nezávislým orgánom ochrany ústavnosti pôsobiacim mimo nej, pričom sa riadi zásadou minimalizácie zásahov do rozhodovacej činnosti všeobecných súdov, ktorých rozhodnutia sú preskúmané v konaní o ústavnej sťažnosti (napr. IV. ÚS 303/04, IV. ÚS 64/2010). Z tohto postavenia mu preto neprislúcha všeobecne posudzovať vecnú správnosť právneho záveru, ku ktorému dospel všeobecný súd pri rozhodovaní o náhrade či výške trov konania.

14. Ústavný súd s ohľadom na námietky sťažovateľa musí zaujať stanovisko, či napadnuté uznesenie okresného súdu zo 16. októbra 2024 spĺňa požiadavku ústavnosti (či jeho odôvodnenie má kvalitu naplňujúcu obsah čl. 46 ods. 1 ústavy), rešpektujúc pritom svoj ustálený názor, že postup a rozhodnutie všeobecného súdu, ktoré sú v súlade s platnými a účinnými hmotnoprávnymi a procesnými normami, nemôžu spôsobiť porušovanie základných ľudských práv.

15. Nosná námietka sťažovateľa spočíva v tom, že okresný súd pri určení výšky trov právneho zastúpenia svojvoľne a arbitrárne aplikoval vyhlášku č. 655/2004 Z. z. tým, že aplikoval § 10 ods. 2 vyhlášky č. 655/2004 Z. z. namiesto § 11 ods. 1 vyhlášky č. 655/2004 Z. z. Okresný súd pri výpočte výšky základnej sadzby tarifnej odmeny advokáta tak mal nesprávne vychádzať z tarifnej hodnoty veci – ceny nehnuteľnosti, ktorá bola predmetom sporu, hoci mal aplikovať výnimku, pretože v tejto veci hodnotu sporu nebolo možné vyjadriť v peniazoch.

16. Všeobecným (generálnym) pravidlom určovania výšky tarifnej odmeny advokáta je tarifná hodnota predmetu sporu podľa § 10 vyhlášky č. 655/2004 Z. z. Jeho aplikácia je obmedzená existenciou výnimiek explicitne ustanovených v texte vyhlášky, o čom svedčí dikcia v § 10 ods. 1 a 2 vyhlášky č. 655/2004 Z. z. „ak nie je ustanovené inak“. Tieto výnimky sú výslovne upravené aj pre prípady, ak je inak predmet konania oceneľný v peniazoch, a to v § 11 ods. 1 písm. a) až c) vyhlášky č. 655/2004 Z. z., keď sa namiesto reľutárnej hodnoty veci alebo práva aplikuje základná sadzba tarifnej odmeny vo výške jednej trinástiny výpočtového základu.

17. Korektný postup okresného súdu pri rozhodovaní o výške tarifnej odmeny spočíva v prvom rade v ustálení, či ide o konanie, ktorého predmet možno oceniť peniazmi, alebo ide o peniazmi neoceneľnú vec alebo právo. Ak ide o peniazmi oceneľný predmet sporu, súd zvaží, či ide o prípad, keď možno hodnotu veci a práva určiť len s nepomernými ťažkosťami, čo zakladá dôvod aplikovať § 11 ods. 1 písm. a) *in fine*, resp. či do úvahy prichádza možnosť aplikácie § 11 ods. 1 písm. b), ako aj písm. c) vyhlášky č. 655/2004 Z. z., pričom pri aplikácii § 11 ods. 1 písm. b) je potrebné zohľadniť aj ods. 2 tohto ustanovenia. Naplnením predpokladov aplikácie § 11 ods. 1 vyhlášky č. 655/2004 Z. z. je vylúčený postup podľa § 10 ods. 2 vyhlášky č. 655/2004 Z. z. (III. ÚS 48/2013).

18. Ústavný súd predovšetkým zdôrazňuje, že predmetom sporu vo veci samej bola žaloba o určenie vlastníckeho práva v prospech žalobcu, pričom otázka naplnenia dôvodov na vrátenie daru sa riešila iba ako predbežná otázka na účely posúdenia platnosti následnej kúpnej zmluvy medzi žalovanými v 1. a 2. rade. Za takejto situácie sa ústavný súd stotožňuje s názorom okresného súdu, že konanie o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti je v zásade konaním, ktorého predmet možno peniazmi oceniť. V tejto súvislosti odkazuje aj na nález sp. zn. I. ÚS 58/2021 z 5. mája 2021 (uverejnený v ZNaU pod číslom 26/2021), podľa ktorého ak je predmetom určovacej žaloby definitívne určenie práva a výsledkom je rozsudok, ktorého účinkom je nadobudnutie konkrétnej majetkovej (peniazmi oceneľnej) hodnoty, ako je spor o určenie vlastníckeho práva, je úplne opodstatnené, aby sa za tarifnú hodnotu veci považovala cena, resp. hodnota nehnuteľnosti.

19. Je pravdou, že rozhodnutie o určení vlastníckeho práva v posudzovanej veci záviselo od posúdenia predbežnej otázky, ktorou bolo splnenie podmienok na vrátenie daru, to ale nemá vplyv na predmet sporu a jeho výsledok, ktorým bolo získanie vlastníckeho práva žalovaných. Predmetom sporu tak bolo nepochybne právo oceneľné peniazmi, čo vylučuje aplikáciu prvej časti § 11 ods. 1 písm. a) vyhlášky č. 655/2004 Z. z. Okresný súd pri aplikácii § 10 ods. 2 vyhlášky

č. 655/2004 Z. z. tak postupoval v zhode s rozhodovacou praxou ústavného súdu. Ústavný súd považuje za prinajmenšom zavádzajúcu argumentáciu sťažovateľa uzneseniami sp. zn. III. ÚS 196/2021 a IV. ÚS 215/2021, ktoré sa týkali sporov o vrátenie daru, nie sporu o určenie vlastníckeho práva.

20. Za irelevantnú vyhodnotil ústavný súd aj námietku týkajúcu sa ceny nehnuteľnosti, ktorá bola určená na základe znaleckého posudku z 21. augusta 2023, rovnako aj súvisiace úvahy sťažovateľa o prípadnom bezdôvodnom obohatení pri inom výsledku sporu. Za ústavne udržateľnú považuje ústavný súd argumentáciu okresného súdu uvedenú v bode 14 napadnutého uznesenia zo 16. októbra 2024, v zmysle ktorej hodnota nehnuteľnosti bola určená podľa stavu v čase, v ktorom sa sťažovateľ určenia vlastníckeho práva domáhal, teda podľa stavu súčasného. Zhodnotenie nehnuteľnosti žalovanými tak nebolo v okolnostiach prejednávanej veci relevantné, pričom existencia aktuálne zhodnoteného stavu nehnuteľnosti musela byť sťažovateľovi zrejmá už v čase podania žaloby. Právny záver okresného súdu je logický a v konečnom dôsledku nearbitrárny.

21. Ústavný súd napokon posúdil námietku týkajúcu sa nesprávnej aplikácie § 13 ods. 2 vyhlášky č. 655/2004 Z. z. (v znení účinnom do 31. decembra 2023, pozn.). Podľa sťažovateľa mala byť odmena pri zastupovaní dvoch osôb znížená na 50 % u oboch žalovaných pri všetkých poskytnutých úkonoch právnej služby. Ústavný súd po preskúmaní obsahu napadnutých uznesení konštatuje, že aplikáciu daného ustanovenia okresným súdom nemožno hodnotiť ako nesúladnú so zaužívanou relevantnou judikatúrou. Z napadnutého uznesenia vyplýva, že okresný súd aplikoval označený § 13 ods. 2 vyhlášky č. 655/2004 Z. z. pri všetkých úkonoch, ktoré považoval za spoločné (napr. účasť na pojednávaní), naopak, neaplikoval ho pri úkonoch, ktoré vykonával osobitne vo vzťahu ku každému zo žalovaných (napr. obsahovo rozdielne vyjadrenia jednotlivých žalovaných). Okresný súd tak jednotlivé úkony právnej služby individuálne posúdil a následnú aplikáciu § 13 ods. 2 vyhlášky č. 655/2004 Z. z. dostatočne odôvodnil (body 14 a 15 napadnutého uznesenia). Ústavný súd, prihliadajúc aj na podzákonný charakter označeného ustanovenia, hodnotí odôvodnenie okresného súdu za konzistentné a postačujúce.

22. Okresný súd sa z pohľadu ústavného súdu v napadnutom uznesení dostatočne vysporiadal s podstatnými námietkami sťažovateľa o údajne nesprávnej aplikácii vyhlášky č. 655/2004 Z. z. Ústavný súd považuje právne závery okresného súdu a odôvodnenie napadnutého uznesenia ako celok za dostatočné a ústavne akceptovateľné, preto nevidí dôvod na jeho revíziu. Samotná skutočnosť, že sa sťažovateľ s názorom okresného súdu nestotožňuje, nepostačuje na prijatie záveru o arbitrárnosti alebo nedostatočnom odôvodnení napadnutého uznesenia. Vzhľadom na uvedené ústavný súd odmietol ústavnú sťažnosť v predmetnej časti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. januára 2025

Ladislav Duditš
predseda senátu